

Police national
Place Dubernin
Périgueux

SAGSRAPPORT

Dossier PN/24/MI/47398(P)

Begivenhed: Unaturlig død
Dødsårsag: Stiksår, forblødning
Relateret begivenhed: Ingen kendt, intet tegn på røveri
Dato: 11. maj
Gerningssted: St. Denis kommune, 24240, Dordogne
Rapporterende betjent: Leder af police municipale, Courrèges,
Benôit
Undersøgelsesdommer: Endnu ikke udnævnt
Sagsleder: Chefkommissær (krim) J-J Jalipeau
Offer: Hamid al-Bakr
Fødselsdato: 4/7/1923
Fødested: Oran, Algeriet
Profession: Pens. sergent, vicevært. Lægdsrullenummer
47937692A
Sygesikringsnummer: KV47/N/79457463/M
Arbejdssted: (sidst kendte) Hærens Ingeniørskole, Lille
Adresse: La Bergerie, chemin communale 43,
24240 St. Denis

Rapport:

PM Courrèges, ledsaget af gendarmerikommissær Duroc, Etienne, post 24/37, blev kaldt til afdødes afsides landhus efter en telefonopringning fra offerets sønnesøn, Karim al-Bakr. Døden konstateredes af Morisot, Albert, brandchef i St. Denis. Døden forårsaget af blodtab efter stiksår til overkroppen. Offeret var blevet slået og havde bundne hænder. Kriminalteknikere tilkaldt fra Bergerac.

Bemærk: Alle rapporter i kopi til præfekturet, Périgueux.

KAPITEL 1

En klar majmorgen, så tidligt at den sidste rest tåge stadig hang lavt over flodens store slyngning, standsede en hvid varevogn på bakkekammen oven over den lille franske by. En mand steg ud, skridtede hen til vejkanten og strakte sig helt ud, mens han beundrede den velkendte udsigt. Han var stadig ung og åbenlyst i tilstrækkelig fin form til at være rask og livlig i bevægelserne, men da han slappede af igen, var han bekymret nok over sin kærlighed til mad til at klappe sig på maven for forsigtigt at mærke efter eventuelle tegn på den trivsel, som altid truede her i forårstiden mellem rugbysæsonens afslutning og starten på de seriøse jagtture. Han var iført noget, der mindede om en halv uniform – en nydeligt strøget skjorte med epauletter, intet slips, marineblå bukser og sorte støvler. Hans tætte, sorte hår var kortklippet, der var glimt i hans varme, brune øjne, og hans fyldige mund så altid ud, som om den var ved at bryde ud i et smil. På et skilt på hans bryst og på siden af varevognen stod ordene *police municipale*. En temmelig støvet kasket lå på passagersædet.

Bag i bilen lå et koben, et bundt startkabler, en kurv fuld af nylagte æg og en anden med årets første sukkerærter fra hans have. To tennisketsjere, et par rugbystøvler, kondisko og en stor pose med diverse sportstøj forøgede rodet, som havde viklet sig ind i en ekstra line til en fiskestang. Et sted nede under det hele lå en førstehjælpskasse, en lille værktøjskasse, et tæppe og en picnickurv med tallerkener og glas, salt og peber, et hvidløg og en Laguiole-lommekniv med hornskaf og proptrækker. Inde under forsædet gemte der sig en

flaske ikke helt lovlig *eau de vie* fra en venlig bondemand. Den ville han bruge til at lave sit private forråd af *vin de noix*, når de grønne valnødder var klar til brug til St. Catherines dag. Benoît Courrèges, politimester i den lille St. Denis kommune og dens 2.900 sjæle og kendt af alle under navnet Bruno, var altid forberedt på alle eventualiteter.

Eller næsten altid. Han bar ikke noget svært bælte med tilhørende hylster og pistol, håndjern og stavlygte, nøglebundt og notesbog og alle de øvrige byrder, der som regel tyngede hver eneste politibetjent i Frankrig. Der skulle uden tvivl nok ligge et par gamle håndjern et sted i varevognens rod, men Bruno havde for længst glemt, hvor han havde gjort af nøglen. Han havde skam også en stavlygte og mindede konstant sig selv om, at han måtte se at få købt nogle nye batterier en dag. I varevognens handskerum lå en notesbog og nogle kuglepenne, men for tiden var notesbogen fuld af forskellige opskrifter, et referat fra det seneste møde i tennisklubben (som han snart måtte se at få skrevet rent på kontorets gamle, temperamentsfulde computer, som han nærrede stor mistillid til) og en liste med navne og telefonnumre på *les minimes*, de små drenge, som havde meldt sig til hans rugbytræning.

Brunos pistol, en noget alderstegen halvautomatisk 9 mm MAB, lå låst inde i hans skab på kontoret på la mairie og blev taget ud en gang om året, når han skulle til det årlige repetitionskursus på gendarmeriets skydebane i Périgueux. Han havde båret den tjenstligt ved tre lejligheder i sine otte år i la police municipale. Første gang var, da der var blevet set en hund med hundegalskab i en af nabokommunerne, og politiet var blevet sat i alarmberedskab. Anden gang var, da den franske præsident var kørt gennem St. Denis kommune på vej for at se de berømte hulemalerier i Lascaux. Han havde gjort holdt for at hilse på en gammel ven, Gérard Mangin, som var borgmester i St. Denis og Brunos arbejdsgiver. Bruno havde gjort honnør for nationens leder og stolt og bevæbnet stået vagt uden for la mairie og udvekslet sladder med den langt

mere grundigt bevæbnede præsidentielle bodyguard, som viste sig at være en gammel kammerat fra Brunos tid i hæren. Tredje gang var, da den boksende kænguru var sluppet ud fra et lokalt cirkus, men det var en anden historie. Brunos pistol havde aldrig været i brug i tjenesten, hvilket han for sig selv var ekstremt stolt af. Ligesom de fleste andre mænd (og ikke så få kvinder) i St. Denis skød han næsten daglig i jagtsæsonen og nedlagde som regel sit bytte, medmindre han var ude efter den notorisk svært opdrivelige *bécasse*, en fugl hvis smag han satte over alle andres.

Bruno kiggede veltilfreds ned over sin by, der i den tidlige morgens friske luft så ud, som om *le bon Dieu* mirakuløst havde skabt den i nattens løb. Hans blik dvælede ved måden, det tidlige solskin dansede og glimtede i strømhvirvlerne, hvor *Vézère*-floden løb under den gamle bros kampestensbuer. Stedet virkede nærmest levende af lys, af gyldne og røde blink, når solen på magisk vis skabte prizmer i græsset under piletræerne og dansede hen over de honninggule facader på de gamle bygninger langs floden. Det glimtede i vejrhanen på kirketårnet, i ørnen øverst på byens krigsmindesmærke, hvor han skulle deltage i dagens ceremoni præcis klokken tolv, og i forruderne og forkromningen på de biler og mobilhomes, der holdt parkeret bag lægehuset.

Alt så fredsommeligt ud, nu hvor dagens liv begyndte, og de første kunder satte kursen mod Fauquets café. Selv fra denne højde oppe over byen kunne han høre den skramlende lyd af metalskoddene, der blev rullet op, så *Lespinasses tabac* kunne åbne og sælge sine fiskestænger, geværer og ammunition foruden cigaretterne. Meget logisk, tænkte Bruno, sådan at samle de dødbringende varer på samme sted. Han vidste uden at se efter, at mens madame Lespinasse åbnede butikken, var hendes mand på vej til caféen for at få det første af mange små glas hvidvin, som ville holde ham behageligt besoffen dagen lang.

De ansatte på la mairie sad også hos Fauquet og gumlede

croissanter og drak kaffe, mens de scannede overskrifterne i dagens *Sud Ouest*. Sammen med dem ville der sidde en flok gamle mænd og studere væddeløbsprogrammet, mens de nød dagens første *petit blanc*. Skomageren Bachelot ville indtage sit morgenglas hos Fauquet, mens hans nabo og dødsfjende, Jean-Pierre, som drev cykelforretningen, startede dagen på Ivans Café de la Résistance. Deres fjendskab gik tilbage til modstandsbevægelsens tid, hvor den ene af dem havde tilhørt en kommunistisk gruppe, og den anden havde sluttet sig til de Gaulles *Armée secrète*, men Bruno kunne aldrig huske, hvem der havde hørt til hvor. Han vidste kun, at de ikke havde talt til hinanden siden krigen og aldrig tilladt deres familie at sige noget ud over et iskoldt '*bonjour*' til modparten, og begge mænd skulle efter sigende have viet mange af de forgangne år til diskrete, men indædte anstrengelser for at forføre den andens kone. Borgmesteren havde engang over et gemytligt glas betroet Bruno, at han var overbevist om, at begge havde opnået deres mål. Men Bruno havde været politimand længe nok til at drage de fleste rygter om udenomsægteskabelige lidenskaber i tvivl og var som en omhyggelig vogter af sit eget privatliv i sådanne ømtålelige sager godt tilfreds med at lade andre få lignende spillerum.

Disse morgenbegivenheder var ritualer, der skulle overholdes – ritualer som den trofasthed, hvormed hver enkelt familie købte sit daglige brød hos én bestemt af byens fire bagere undtagen i ferieugerne, hvor de var tvunget til at støtte en af de andre og hver gang måtte begræde forandringen i smag og konsistens. St. Denis' rutiner var lige så velkendte for Bruno som hans egen faste måde at stå op på: hans motionsøvelser, mens han hørte Radio Périgord, hans brusebad med specialshampooen, der skulle beskytte mod truende skaldethed, og sæben med duft af grønne æbler. Derefter fodrede han sine høns, mens kaffen blev brygget, og delte de ristede skiver af gårdsdagens baguette med sin hund, Gigi.

På den anden side af det lille vandløb, der flød ud i floden,

fangede hulerne i kalkstensklipperne hans blik. De skumle, men besynderligt dragende huler med deres gamle indridsninger og malerier trak forskere og turister til dalen. Turistkontoret kaldte det for "Menneskehedens vugge". Det var, sagde de, det sted i Europa, der kunne prale af den længstvarende, konstante menneskelige bosættelse. Gennem istider og varmeperioder, oversvømmelser, krige og hungersnød havde her boet mennesker i fyrre tusind år. Bruno, som mindede sig selv om, at der stadig var mange huler og malerier, han virkelig burde se, følte inderst inde, at han godt forstod hvorfor.

Nede på flodbredden så han den gale englænderinde i færd med at vande sin hest efter morgenrideturen. Som altid var hun korrekt påklædt i skinnende sorte støvler, cremefarvede jodhpurs og sort jakke. Hendes kastanjebrune hår bredte sig ud bag hendes ridehjelmsom en rævehale. Han tænkte kortvarigt på, hvorfor man kaldte hende gal. Hun havde altid virket fuldkommen normal på ham og havde åbenbart fået en god forretning ud af den lille bed and breakfast, hun drev. Hun talte oven i købet forståeligt fransk, hvilket var mere, end man kunne sige om de fleste af de englændere, der havde slået sig ned her. Han kiggede længere op ad vejen, der løb langs floden, og så flere af de lokale bønders lastbiler på vej til det ugentlige marked. Snart ville det være tid til at tage på arbejde. Han tog det eneste stykke udstyr frem, som han altid havde ved sin side, hans mobiltelefon, og ringede til Hôtel de la Gares velkendte nummer.

"Har du set noget til dem, Marie?" spurgte han. "De slog til mod markedet i St. Alvère i går, så de er på egnen."

"Ikke i nat, Bruno. Her overnattede kun de sædvanlige folk fra museumsprojektet og en spansk lastbilchauffør," svarede Marie, som drev det lille hotel ved stationen. "Men husk på, sidste gang de var her uden at finde noget, hørte jeg dem tale om at leje en bil i Périgueux, for at du ikke skulle få fært af dem. Forbandede Gestapo!"

Bruno, hvis loyalitet lå hos lokalsamfundet og dets borg-

mester snarere end hos Frankrigs officielle love, især når disse i virkeligheden var Bruxelles' love, legede konstant katten efter musen med inspektørerne fra Den Europæiske Union, der havde til opgave at håndhæve EU's hygiejneregler på de franske markeder. Hygiejne var såmænd en god ting, men de lokale i St. Denis kommune havde fremstillet deres oste og deres *pâté de foie gras* og deres *rillettes de porc* flere hundrede år før, nogen havde hørt om EU, og så ikke med milde øjne på udenlandske bureaukrater, som fortalte dem, hvad de måtte og ikke måtte sælge. Sammen med andre medlemmer af la police municipale på egnen havde Bruno oprettet et sindrigt varslingsystem, som kunne advare stadeholderne på markederne om deres besøg.

Inspektørerne, kendt som Gestapo i en del af Frankrig, der havde taget sin patriotiske pligt om modstand mod den tyske besættelse meget alvorligt, havde aflagt deres første besøg på markederne i Périgord i en officiel bil med røde belgiske nummerplader. Under deres andet besøg var alle deres dæk til Brunos skræk blevet skåret op. Næste gang ankom de i en bil fra Paris med det afslørende tal '75' på nummerpladen. Også denne bil havde fået modstandsbevægelsesbehandlingen, og Bruno var begyndt at blive bekymret for, om de lokale modforholdsregler var ved at gå over gevind. Han havde en temmelig god anelse om, hvem der stod bag dækopsprætningen, og havde udstedt nogle private advarsler, som han håbede ville få tingene til at falde til ro. Der var ingen grund til voldsomheder, hvis varslingsystemet kunne sikre, at markederne var rene, inden inspektørerne ankom.

Så havde inspektørerne ændret taktik og var kommet med toget og havde boet på de lokale stationshoteller. Men det betød, at de var lette at opdage for hotelværterne, som alle havde fætre eller leverandører, der lavede gedeoste-*crottins* og foie gras, hjemmelavet marmelade, valnødde- og trøffelolie og den *confit*, der gjorde dette hjørne af Frankrig til selve hjertet i nationens gastronomiske kultur. Med opbakning fra

sin chef, borgmesteren i St. Denis, og alle kommunens folkevalgte byrådsmedlemmer inklusive kommunisten Montsouris havde Bruno gjort det til sin pligt at beskytte sine naboer og venner mod idioterne fra Bruxelles. Deres opfattelse af mad begrænsede sig til *moules* og pommes frites, og selv da ødelagde de ellers udmærkede kartofler med en industriel mayonnaise, som de ikke selv havde tålmodighed til at røre.

Så nu forsøgte inspektørerne en ny taktik ved at leje en bil lokalt, sådan at de lettere kunne gennemføre deres bagholdsangreb og efterfølgende flugt med dækkene intakte. Det var lykkedes dem at udskrive fire bøder i St. Alvère dagen før, men det ville de ikke få held med i St. Denis, hvis berømte marked gik over syv hundrede år tilbage i tiden. Ikke hvis Bruno havde noget at skulle have sagt.

Med et sidste blik på det lille hjørne af paradys, som var ham betroet, tog Bruno et dybt drag af sin hjemegns luft og gjorde sig klar til dagen. Mens han steg ind i sin varevogn, tænkte han, som han altid gjorde på smukke sommermorgener, på et tysk mundheld, en eller anden turist havde fortalt ham om: At selve højdepunktet af lykke var "at leve som Gud i Frankrig".

KAPITEL 2

Bruno havde aldrig talt, men formentlig kyssede han hundrede kvinder på kinden og gav hånd til lige så mange mænd, hver gang det var markedsdag. Den første denne formiddag var Fede Jeanne, som skoledrengene kaldte hende. Fransk-mændene, som har mere sans for kvindekønnets vidunderlige mysterier end de fleste, er nok det eneste folkeslag i verden, der værdsætter idéen om *la jolie laide*, den upåfaldende eller ligefrem grimme kvinde, som er så veltilpas i sin fyldige krop og så munter i sin sjæl, at hun bliver yndig. Og Fede Jeanne var en *jolie laide* på omkring de halvtreds og næsten helt sfærisk i formen. Hun var ingen skønhed efter nogen målestok, men en munter kvinde, der hvilede i sig selv. Den gamle, brune læder-taske, hvor hun samlede de beskedne summer, som hver enkelt stadeholder betalte for at få lov til at sælge deres varer på St. Denis' marked, slog tungt mod Brunos lår, da Jeanne hylede af fryd over at se ham, vendte sig med overraskende hast og rakte kinderne frem til de rituelle kys. Så gav hun ham et frisk jordbær fra madame Verniets stand, og Bruno gjorde sig fri for at kysse en skælmsk gammel enke efter en bondemand på begge de rynkede kinder til hilsen og i taknemmelighed.

“Her er de billeder af inspektørerne, som Jo-Jo tog i St. Alvère i går,” sagde Bruno til Jeanne og tog nogle print op af bryst-lommen. Han var kørt over til sin kollega i kommunalpolitiet for at hente dem den foregående aften. De kunne være e-mailet til computeren på la mairie, men Bruno var en forsigtig mand og havde tænkt, at det kunne være risikabelt at efterlade sig elektroniske spor efter deres diskrete efterretningsvirksomhed.

“Hvis du ser dem, så ring. Og giv kopier til Ivan på caféen og til Jeannot på bistroen og Yvette i *le tabac*, så de kan vise dem til deres kunder. Men først går du den vej og advarer stadeholderne på den anden side af kirken. Jeg tager mig af dem ned mod broen.”

Hver torsdag siden år 1346, da englænderne havde taget det halve af den franske adel til fange under slaget ved Crécy, og den fornemme Brillamont-slægt havde måttet rejse penge til at betale løsesummen for deres *seigneur*, havde der været holdt ugentligt marked i den lille by i Périgord. Indbyggerne havde rejst den fyrstelige sum af halvtreds pund i sølv til deres lensherre, og til gengæld sikrede de sig ret til at afholde markedet med den snu bagtanke, at det ville garantere et udkomme for det lille samfund, der lå lykkeligt placeret, hvor vandløbet Le Mauzens mødte Vézère-floden – lidt længere oppe end det sted, hvor de tilbageværende rester af den gamle romerske bro stak op af det strømmende vand. Blot elleve år senere havde de franske adelsmænd og riddere lidt mere afdæmpet sporet deres tunge heste frem mod de engelske bueskytter og deres langbuer og var blevet fældet i hobetal. Le seigneur de Brillamont måtte løskøbes fra de sejrige englændere endnu en gang efter slaget ved Poitiers, men på det tidspunkt havde afgifterne fra markedet indbragt midler nok til, at den gamle romerske bro delvis kunne sættes i stand. Så for yderligere halvtreds pund købte indbyggerne af familien Brillamont retten til at opkræve afgift på broen, og så var byens indtægt sikret for altid.

Dette var de tidligste sammenstød i den ældgamle krig mellem de franske bønder og statens skatteopkrævere og ordenshåndhævere. Og denne hærgen fra inspektørernes side (de var godt nok franskmænd, men handlede efter ordrer fra Bruxelles) var blot det seneste felttog i den endeløse kamp. Havde lovene og forordningerne helt og holdent været franske, kunne Bruno nok have haft visse forbehold over for at modarbejde dem så aktivt og med så stor personlig glæde.

Men det var de ikke. Det var Bruxelles-love fra denne fjerne Europæiske Union, som tillod unge danskere og portugisere og irere at komme hertil og arbejde på campingpladserne og barerne hver sommer, ganske som om de havde været fransk-mænd. Hans lokale bønder og deres koner skulle skaffe sig et udkomme og ville få svært ved at betale inspektørernes bøder ud af de beskedne summer, de tjente på markedet. Og først og fremmest var de hans venner og naboer.

Sandt at sige vidste Bruno godt, at han ikke behøvede aflevere særlig mange advarsler. Flere og flere af markedsboderne blev efterhånden drevet af folk udenbys fra, som solgte kjoler og cowboybukser og gardiner, billige sweaters og T-shirts og genbrugstøj. To kulsorte senegalesere solgte farvestrålende *dashikis*, læderbælter og -punge, og et par lokale pottemagere udstillede deres varer. Der var en bod med økologisk brød, og flere lokale vinbønder solgte deres Bergerac og den søde Monbazillac-dessertvin, som Den Gode Gud i sin visdom havde været så venlig at opfinde som akkompagnement til foie gras. Der var en skærslipper og en isenkræmmer, vietnameseren Diem solgte sine *nems* – forårsruller – og Jules sine nødder og oliven, mens hans kone passede en enorm, dampende paellapande. De forskellige stande, som solgte frugt og grønt, urter og tomatplanter var – indtil videre – immune over for mændene fra Bruxelles.

Men i alle de stader, hvor der blev solgt hjemmelavet ost og paté eller ænder og høns, som var blevet slagtet med familiens økse på en frønnet gammel træstub på gårdspladsen og ikke af folk i hvide kitler og håret på et slagteri med sterile fliser på væggene, afleverede Bruno sin advarsel. Han hjalp de ældre koner med at pakke sammen og stable de friskplukkede kyllinger sammen i omfangsrige stofposer, så de kunne bringes i sikkerhed på Patricks Køreskoles nærliggende kontor. De mere velstående landmænd, som havde råd til mobile køleskabe, var altid indstillet på at lade tante Marie og *grand-mère* Colette lægge nogle af deres knap så lovlige oste ind til deres

egne. På markedet var alle indviet i hemmeligheden.

Brunos mobiltelefon ringede. "Skiderikkerne er her," sagde Jeanne med en stemme, som hun sikkert troede var en hvisken. "De har parkeret foran banken, og Marie-Hélène genkendte dem fra billedet, jeg gav Ivan. Hun så dem, da hun stoppede for at få sin *petit café*. Hun er sikker på, at det er dem."

"Så hun deres bil?" spurgte Bruno.

"En sølvgrå Renault Laguna, ret ny." Jeanne læste nummeret op. Interessant, tænkte Bruno. Nummeret stammede fra departementet Corrèze. De måtte have taget toget til Brive og lejet bilen der, uden for Dordogne. De måtte altså være blevet klar over, at det lokale spionnet holdt øje med dem. Bruno gik ud af fodgængerområdet og op på pladsen ved den gamle kampestensbro, hvor inspektørerne var nødt til at passere ham, inden de nåede til markedet. Han ringede til sine politimesterkolleger i de landsbyer, der afholdt marked senere på ugen, og fortalte dem om bilen og dens nummerplader. Så havde han udført sin pligt, eller rettere det halve af sin pligt. Han havde beskyttet sine venner mod inspektørerne, nu skulle han beskytte dem mod dem selv.

Så han ringede til gamle Joe, der i fyrrer år havde været Brunos forgænger som politimester i St. Denis. Nu brugte han tiden på at besøge gamle kammesjukker på alle de lokale markeder med den undskyldning, at han en sjælden gang solgte noget fra det lille lager af forklæder og kitler i overstørrelse, som han havde liggende bag i sin varevogn. Der blev ikke solgt meget, men der blev drukket rituelle glas *petit rouge*, og Joe havde været en dygtig rugbyspiller for to generationer siden og var stadig en af den lokale klubs støtter. På reversen bar han den lille, røde roset, der fortalte, at han var medlem af *Légion d'honneur* som belønning for drengsårenes indsats som budbringer for den sande modstandsbevægelse mod tyskerne. Bruno følte sig sikker på, at Joe kendte til dækopsprætningen og formentlig havde været med til at organisere den. Joe kendte alle i området og var i familie med det halve af dem,

deriblandt det meste af St. Denis' nuværende flok hårdebrede rugbyforwards, som var den lokale rugbyligas skræk.

“Hør her, Joe,” begyndte Bruno, da den gamle svarede med sin sædvanlige bryske knurren, “alt er i orden med inspektørerne. Markedet er rent, og vi ved, hvem de er. Vi vil ikke have nogen problemer denne gang. Det kunne gøre tingene værre, forstår du det?”

“Mener du den bil, der holder parkeret foran banken? Den sølvgrå Laguna?” sagde Joe med en dyb, skurrende stemme, som kom af mange årtiers Gauloises og den rå vin, han selv fremstillede. “Jamen den er der taget hånd om. Det skal du ikke bekymre dig om, *petit* Bruno. Gestapo kan spadserer hjem i dag. Ligesom sidste gang.”

“Joe, folk får problemer af det her,” sagde Bruno indtrængende, selv om han godt var klar over, at han lige så godt kunne diskutere med en murstensmur. Hvordan dælen kendte Joe allerede til det her? Han måtte have været på Ivans café, da Jeanne viste billeder frem. Og han havde sikkert hørt om bilen fra Marie-Hélène i banken, som var gift med hans nevø.

“Det kan skabe alvorlige problemer for os, hvis vi ikke passer på,” fortsatte Bruno. “Så lad være med at gøre noget, der kan tvinge mig til at gribe ind.”

Han lukkede telefonen med et smæld. Han iagttog de folk, der kom over broen, og som han kendte de fleste af, og holdt udkig efter inspektørerne. Og ud af øjenkrogen så han en velkendt bil, en ramponeret gammel Renault Twingo, som de lokale gendarmer brugte, når de var i civil, ført af den nye capitaine, som han endnu ikke havde nået at lære at kende. Fra Normandiet, sagde man, en streng og mager type ved navn Duroc, som gjorde alt efter bogen. Pludselig gik alarmerne i Brunos hoved, og han ringede Joe op igen.

“Indstil det hele øjeblikkeligt. De forventer åbenbart mere ballade end sidst. Den nye leder af gendarmeriet er lige kørt forbi i civil, og de har måske sørget for, at der bliver holdt øje med deres bil. Jeg har det dårligt med det her.”

“*Merde,*” sagde Joe. “Det skulle vi have tænkt på, men vi er måske for sent ude. Jeg talte med Karim på baren, og han sagde, at han ville tage sig af det. Jeg prøver at kalde ham tilbage.”

Bruno ringede til Café des Sports, drevet af Karim og hans kone Rashida, som var meget køn på trods af, at hun var langt henne. Rashida fortalte ham, at Karim allerede havde forladt caféen, og at hun ikke mente, han havde sin mobil med. *Putain*, tænkte Bruno. Han begyndte at gå hen over den smalle bro i rask tempo i et forsøg på at nå til parkeringspladsen foran banken, inden Karim løb ind i problemer.

Han havde kendt Karim, siden han for over et årti siden kom til byen som en ludende, tvær arabisk teenager, der var rede til at slås med en hvilken som helst ung franskmand, der vovede at spille op. Bruno havde mødt typen før og havde langsomt lært Karim, at han var idrætsmand nok til at skaffe sig afløb på rugbybanen. Rugbytræning to gange om ugen og kamp hver søndag samt tennis om sommeren havde lært knægten at undgå ballade. Bruno fik Karim ind på skolens hold og senere på det lokale rugbyhold og til sidst ind i en liga, der var stor nok til, at han kunne tjene de penge, som satte den unge kæmpe i stand til at gifte sig med sin Rashida og købe caféen. Bruno havde holdt tale til deres bryllup. *Putain, putain, putain ...*

Hvis Karim fik problemer på grund af det her, kunne det ende meget grimt. Inspektørerne ville få deres chef til at lægge pres på præfekten, som så ville lægge pres på la police nationale, eller de ville måske endda gå til forsvarsministeriet og få sat de gendarmere ind, som havde til opgave at tage sig af kriminalitet i landområderne. Hvis de truede Karim og Rashida til at begynde at snakke, var det ikke til at sige, hvor det ville ende. Hærværksforbrydelser mod statslig ejendom ville betyde et stop for Karims licens til at sælge tobak og dermed slut med hans café. Måske ville han ikke selv sige

noget, men Rashida ville tænke på den lille, og så kunne hun bryde sammen. Det ville føre dem til gamle Joe og til resten af rugbyholdet, og før man vidste af det, ville hele netværket i den stille og fredelige by St. Denis blive stillet over for sigtelser, og så ville det hele blive optrevlet. Det kunne Bruno ikke have.

Bruno sørgede for at sagtne farten, da han drejede om hjørnet ved den kommunale opslagstavle og forbi krigsminde-mærket og ind mellem rækkerne af biler, der stod som mangefarvede soldater foran Crédit Agricole. Han kiggede efter gendarmernes Twingo og fik så øje på Duroc, der stod i den sædvanlige kø foran bankens pengeautomat. To pladser bag ham stod Karims tårnhøje skikkelse, i hyggelig snak med Colette fra rensriet. Bruno lukkede øjnene af lettelse og skridtede hen til den brede nordafrikaner.

“Karim,” sagde han og skyndte sig at tilføje: “*Bonjour, Colette*” og kysse hende på kinderne, inden han igen henvendte sig til Karim. “Jeg er nødt til at tale med dig om tidspunktet for kampen på søndag. Bare et lille øjeblik, det kommer ikke til at vare længe.” Han greb ham om albuen, tog afsked med Colette, nikkede til Duroc og styrede sit modvillige bytte tilbage til broen.

“Jeg kommer for at advare dig. Jeg tror, de har haft vagt ved bilen og måske endda givet gendarmeriet et tip,” sagde Bruno. Karim standsede, og et tilfreds smil bredte sig over hans ansigt.

“Det har jeg selv tænkt på, Bruno, og så så jeg ham den nye gendarm stå i kø efter kontanter, men hans øjne var alle vegne, så jeg stillede mig op bag ham. Nå, men i hvert fald er det ordnet.”

“Ordrede du dækkene, mens Duroc stod dér?!”

“Overhovedet ikke.” Karim smilede bredt. “Jeg bad min nevø tage sig af det sammen med de andre unger. De sneg sig hen og proppede en kartoffel i udstødningsrøret, mens jeg sludrede med Colette og Duroc. Den bil kommer ikke til at køre ti kilometer, før motoren brænder sammen.”

KAPITEL 3

Da sirenen, der forkyndte middagstimen, indledte sin hvinen ud over byen, stod Bruno ret foran la mairie og tænkte på, om det havde været den samme lyd, der havde meldt tyskernes ankomst. Billeder fra gamle nyhedsjournaler faldt ham ind: dykkende Stukaer, folk der ilede mod beskyttelsesrummene, den sejrige værnemagt, der marcherede under Triumfbuen i 1940 og trampede videre i deres støvler hen ad Champs-Élysées og indledte erobringen af Paris. Nå, tænkte han, i dag var det hævnens dag, den ottende maj, hvor Frankrig fejrede den sejr, der til sidst kom, og selv om nogle mente, at det var gammeldags og uforsonligt i disse Europatider, mindedes St. Denis befrielsen med en årlig parade for sine ærværdige veteraner.

Bruno havde stillet *route barrée*-skilte op for at afspærre sidegaderne og sørget for, at kransene var blevet leveret. Han havde taget slipset på og pudset skoene og kasketskyggen. Han havde mindet de gamle mænd på begge caféer om, at tiden nærmede sig, og hentet flagene op fra kælderen under la mairie. Borgmesteren selv stod og ventede med embedsskærfet på skrå over brystet og den lille, røde *Légion d'honneur*-roset på reversen. Gendarmerne holdt den utålmodige trafik tilbage, mens husmødrene brokkede sig over, at deres tasker var ved at blive tunge, og spurgte hele tiden om, hvornår de kunne komme over gaden.

Jean-Pierre fra cykelforretningen bar Trikoloren, og hans fjende Bachelot stod med flaget, der var prydet med Lorrainekorset, symbolet på general de Gaulle og De Frie Fran-

ske. Gamle Marie-Louise, der som ung pige havde fungeret som kurer for en af modstandsgrupperne, og som var blevet sendt til koncentrationslejren Ravensbruck og på en eller anden måde havde overlevet, bar St. Denis' flag. Montsouris, det kommunistiske byrådsmedlem, førte et mindre, sovjetrussisk flag frem, og gamle monsieur Jackson holdt – og det var Bruno meget stolt over at have arrangeret – sit fædreland Storbritanniens flag. Den pensionerede skolelærer var flyttet dertil for at tilbringe sit otium sammen med sin datter, der havde giftet sig med Pascal fra det lokale forsikringsselskab. Monsieur Jackson havde i 1945 været en attenårig rekrut i krigens sidste uger og var således medkombattant med ret til at tage del i sejrparaden. Bruno sagde til sig selv, at han en dag ville finde en ægte amerikaner, men denne gang blev Stars and Stripes båret af unge Karim, rugbyholdets stjerne.

Borgmesteren gav signal, og byens orkester satte i med Marseillaisen. Jean-Pierre hævdede det franske flag, Bruno og gendarmerne gjorde honnør, og den lille parade marcherede over broen med fanerne smældende tappert i vinden. Efter dem fulgte tre geledder mænd fra St. Denis, som havde gjort militærtjeneste i fredstid, men som tog del i denne parade af pligt over for byen såvel som for nationen. Bruno lagde mærke til, at hele Karims familie var troppet op for at se ham bære et flag. Efter broen drejede paraden til venstre ved banken og marcherede over parkeringspladsen til monumentet, en bronzestatue af en fransk *poilu* fra Første Verdenskrig. Navnene på St. Denis' faldne sønner optog de tre sider på soklen under statuen. Bronzen var blevet mørk med årene, men sejrens ørn, som med udstrakte vinger sad på soldatens skulder, glimtede gylden og nypudset. Det havde borgmesteren sørget for. Soklens fjerde side var mere end rigelig til de døde fra Anden Verdenskrig og de efterfølgende konflikter i Vietnam og Algeriet. Der var ingen navne fra Brunos egen, kortvarige krigsdeltagelse på Balkan. Det følte han altid lettelse over, selv om han undrede sig over, hvordan en kommune så lille som St. Denis

kunne have mistet over to hundrede unge mænd i slagtehuset fra 1914 til 1918.

Byens skoleelever var stillet op på hver sin side af monumentet. De små fra *la maternelle* suttede på tommelfinger og holdt hinanden i hånden. Bag dem stod de lidt ældre i cowboybukser og T-shirts og var stadig unge nok til at være fascineret af optrinet. Men over for dem stod nogle af teenagerne fra *le collège* og hang og foregav hån og let forbløffelse over, at det nye Europa, de skulle arve, stadig kunne hengive sig til den slags antikveret hyldest til den nationale stolthed. Men Bruno bemærkede, at de fleste af teenagerne stod stilfærdigt i bevidsthed om, at de var i selskab med det eneste, der var tilbage af deres bedstefædre og oldefædre: en navneliste på en sokkel, som fortalte noget om deres arv og om krigens store mysterium og om, hvad Frankrig en dag igen kunne komme til at kræve af sine sønner.

Jean-Pierre og Bachelot, som ganske vist ikke havde talt sammen i halvtreds år, men som kendte dette årlige rituelle øjeblik udenad, marcherede frem og sænkede fanerne som hyldest til bronzesoldaten og hans ørn. Montsouris lod sit røde flag synke, og Marie-Louise sænkede sit så meget, at det rørte jorden. Lidt forsinket og usikre på timingen fulgte Karim og den engelske monsieur Jackson trop. Borgmesteren trådte højtideligt frem og steg op på det lille podium, Bruno havde stillet op foran monumentet.

“*Françaises et Français,*” deklamerede han for den lille forsamling. “Franske kvinder og mænd og repræsentanter for vore tapre allierede. Vi er samlet for at fejre en sejrens dag, som også er blevet en fredens dag, den ottende maj, som markerer nazismens endeligt og begyndelsen på Europas forsoning og mange lykkelige års fred. Denne fred blev købt ved tapperheden hos St. Denis’ sønner, hvis navne er hugget ind her, og hos de ældre mænd og kvinder, som står foran jer, og som aldrig bøjede hovedet for invasorerens styre. Hver gang Frankrig har svævet i livsfare, har St. Denis’ døtre og

sønner stået rede til at lyde kaldet for Frankrig, for frihed, lighed og broderskab og for de menneskerettigheder, vort land står for.”

Han tav og nikkede til Sylvie fra bageriet. Hun skubbede sin lille datter med kransen i favnen frem. Den lille pige i rød nederdel, blå top og lange, hvide sokker gik tøvende frem til borgmesteren og overrakte ham kransen og så helt forskrækket ud, da han bukkede sig ned og kyssede hende på kinderne. Borgmesteren tog imod kransen og gik langsomt hen til monumentet, stillede den op ad soldatens bronzeben, trådte tilbage og råbte: “*Vive la France, vive la République.*”

Det var tegnet til, at Jean-Pierre og Bachelot, som begge var gamle nok til at mærke anstrengelsen ved at bære de tunge flag, hævdede dem opret som til honnør, og så satte orkestret i med *Le Chant des partisans*, den gamle modstandshymne. Tårerne begyndte at trille ned ad kinderne på begge mænd, og gamle Marie-Louise brød sammen i gråd, så hendes flag svajede usikkert, og alle børnene, selv teenagerne, så afdæmpede eller ligefrem berørte ud over dette bevis på store, ukendte prøvelser, som disse gamle mennesker havde gennemlevet.

Da musikken døde hen, blev de tre allieredes flag – det sovjetiske, det britiske og det amerikanske – båret frem og hævet til hyldest. Og så kom overraskelsen, et dramatisk scoop iscenesat af Bruno og aftalt med borgmesteren. Det var en måde at give den gamle engelske fjende, som havde bekæmpet Frankrig i tusind år for derpå at blive dets allierede i et kort århundrede, sin retmæssige plads på sejrsmiddagen.

Bruno så monsieur Jacksons dattersøn, en knægt på omkring de tretten, marchere frem fra sin plads i byens orkester, hvor han spillede trompet, med hånden om et blankt signalthorn, som han havde hængende i et rødt bånd om skuldrene. Han nåede frem til monumentet, vendte sig og gjorde honnør for borgmesteren og hævdede, mens forsamlingen udvekslede undrende blikke over denne nye tilføjelse til ceremonien, signalthornet op til læberne. Da Bruno hørte de

to første lange, uforglemmelige toner af *The Last Post*, fik han tårer i øjnene. Gennem dem kunne han se monsieur Jacksons skuldre ryste og det britiske flag i hans hænder skælve. Borgmesteren tørrede en tåre bort, mens de sidste rene toner fra signalhornet døde hen, og forsamlingen forholdt sig fuldstændig stille, indtil drengen med et ryk førte signalhornet ned til siden igen. Så brød de ud i en eksplosion af klapsalver, og da Karim gik hen og gav drengen hånden, mens hans Stars and Stripes svajede let og et kort øjeblik blev viklet ind i det britiske og franske flag, blev Bruno opmærksom på en tordenbyge af blitzlys.

Mon Dieu, tænkte Bruno. *The Last Post* fungerede så godt, at de måtte gøre den til en del af det årlige ritual. Han så ud over mængden, som var begyndt at spredes, og opdagede, at unge Philippe Delaron, som normalt skrev sportsstof til avisen *Sud Ouest*, havde notesblokken fremme og talte med monsieur Jackson og hans dattersøn. Ja ja, en lille notits i avisen om en ægte britisk allieret, der tog del i sejrparaden, kunne ikke gøre nogen skade nu, hvor så mange englændere købte boliger i kommunen. Den kunne måske ligefrem få dem til at holde op med at beklage sig så meget over deres forskellige ejendomsskatter og over prisen på vandet i deres swimming-pools. Så bemærkede han noget ret besynderligt. Oven på alle foregående parader, hvad enten det var den ottende maj, den ellefte november, da Første Verdenskrig sluttede, den attende juni, da de Gaulle kaldte De Frie Franske til våben, eller den fjortende juli, hvor Frankrig fejrede revolutionen, havde Jean-Pierre og Bachelot vendt hinanden ryggen uden så meget som et nik og var hver for sig gået tilbage til rådhuset for at aflevere de flag, de havde båret. Men denne gang stod de stille og så stift på hinanden. De talte ikke sammen, men de kommunikerede på et eller andet plan. Utroligt hvad et enkelt hornsignal kan gøre, tænkte Bruno. Hvis jeg kan få et par amerikanere med i paraden næste år, begynder de måske ligefrem at tale til hinanden og lade hinandens koner i fred. Men

nu var klokken halv et, og som enhver anden god franskmand rettede Bruno tankerne mod frokosten.

Han gik tilbage over broen sammen med Marie-Louise, som stadig græd sagte, da han forsigtigt tog flaget fra hende. Borgmesteren og monsieur Jackson og hans datter og barnebarn fulgte lige efter. Karim og hans familie var gået i forvejen, og Jean-Pierre og Bachelot med deres næsten ens udseende koner udgjorde bagtroppen, hvor de marcherede af sted i sammenbidt tavshed, mens orkesteret uden sin bedste trompetist spillede endnu en sang fra krigens tid, som kunne få Bruno til at smelte: *Je t'attendrai*. Det var den sang, de franske kvinder havde sunget i 1940, mens de så deres mænd marchere ud i en krig, der blev til seks ugers katastrofe og fem års fangelejr. "... dag og nat, altid vil jeg vente på din hjemkomst." Frankrigs historie var udmøntet i krigssange, tænkte han, mange var triste og nogle heroiske, men hvert et vers var tungt af tabets vægt.

Det tyndede ud i forsamlingen, som skulle til frokost. De fleste mødre og børn var på vej hjem, men nogle familier gjorde noget ud af dagen og begav sig hen til Jeannots bistro bag la mairie eller til pizzeriaet på den anden side af broen. Normalt ville Bruno sammen med nogle venner være gået hen på Ivans café for at få hans *plat du jour*, sædvanligvis en *steak-frites* – undtagen dengang Ivan forelskede sig i en belgisk pige, der boede på en lokal campingplads, og *steak-frites* i tre vidunderlige og lidenskabelige måneder blev til *moules-frites*, indtil hun pakkede sammen og tog tilbage til Charleroi. Så var der overhovedet ingen *plat du jour* i ugevis, før Bruno havde taget den sørgende Ivan med i byen og drukket ham stangberuset.

Men dagen i dag var noget særligt, så borgmesteren havde arrangeret en *déjeuner d'honneur* for dem, der havde taget del i paraden. Nu steg de op ad de ældgamle trin, der var slidt ned på midten af århundreders fødder, til rådhusets øverste etage, som rummede byrådssalen, der ved lejligheder som denne også fungerede som festlokale. Byens stolthed var et

langt, ældgammelt bord, der tjente begge formål, og som efter sigende skulle være fremstillet til salen på selveste Brillamont-familiens borg i de lykkelige tider, inden dens *seigneur* hele tiden lod sig tage til fange af englænderne. Bruno begyndte at tælle: Der var dækket op til tyve personer. Han tog et overblik over lokalet for at finde ud af, hvem de øvrige indbudte kunne være.

Der var borgmesteren og hans kone og Jean-Pierre og Bachelot med deres koner, som helt automatisk fandt hen i hver sin ende af lokalet. For første gang var Karim og hans kone Rashida inviteret med og stod og snakkede med kommunisten Montsouris og hans hejre af en kone, som var endnu mere venstreorienteret end sin mand. Monsieur Jackson og bageren Sylvie og hendes søn talte med Rollo, den lokale skoleleder, som nogle gange spillede tennis med Bruno, og musiklæreren, som også var dirigent for byens orkester og for kirkekoret. Han havde ventet at møde den nye leder af gendarmeriet, men han var ingen steder at se. Den trinde og slikkede fader Sentout, præsten ved St. Denis' gamle kirke, som higede efter at blive *monseigneur*, dukkede prustende ud fra den nyinstallerede elevator. Han gjorde et stort nummer ud af ikke at tale med sin medpassager i elevatoren, den drabelige Baron, en pensioneret fabrikant, som var den største lokale jordbesidder. Bruno nikkede til ham. Han var indædt ateist og desuden Brunos faste tennismakker.

Fede Jeanne fra markedet dukkede op med en bakkefuld champagneglas, efterfulgt af unge Claire, borgmesterens sekretær, som bar på en enorm bakke *amuse-bouches*, som hun selv havde lavet. Claire havde en svaghed for Bruno, og hun havde ikke talt med ham om meget andet i ugevis, mens hun lod borgmesterens breve være uskrevne og i stedet bladede i *Madame Figaro* og *Marie-Claire* for at finde idéer og opskrifter. Resultatet, tænkte Bruno, da han så nøjere på de tilbudte selleri med smøreost, oliven fyldt med ansjos og ristede brødskiver belagt med hakkede tomater, var uinspirerende.

“Det er en italiensk delikatesse, der hedder bruschetta,” fortalte Claire Bruno, mens hun så ham dybt i øjnene. Hun var køn nok, om end lovlig snakkesalig, men Bruno havde en fast regel om aldrig at lege i sin egen baghave. Om så selveste Juliette Binoche havde taget jobbet på la mairie, ville Bruno have lagt bånd på sig selv. Men han vidste, at hans tilbageholdenhed ikke hindrede Claire og hendes mor, for ikke at nævne adskillige andre mødre i St. Denis, i at omtale ham som byens mest eftertragtede værdige ungarl. Man kunne tro, at han som fyrreårig måske kunne være holdt op med at være genstand for den slags spekulationer, men nej. Spillet med at “få fat i Bruno” var blevet et af byens små ritualer, emne for sladder blandt kvinderne og morskab blandt de gifte mænd, der så Bruno som de kvindelige jægeres tapre, men i sidste ende sikre bytte. De drillede ham med det, men de satte pris på den diskretion, han omgav sit privatliv med, og den høflige måde, hvorpå han skuffede byens mødre og bevarede sin frihed.

“Lækkert,” sagde Bruno, men begrænsede sig til en oliven. “Godt klart, Claire. Al den planlægning har virkelig betalt sig.”

“Åh, Bruno,” sagde hun, “synes du det?”

“Selvfølgelig. Borgmesterens kone ser sulten ud,” sagde han og snuppede et glas champagne fra Fede Jeanne, idet hun fejede forbi. “Måske skulle du starte med hende.” Han styrede Claire hen mod vinduet, hvor borgmesteren stod med sin kone, og opdagede pludselig en høj, ludende skikkelse ved sin skulder.

“Nå, Bruno,” buldrede Montsouris med en høj stemme, der var mere egnet til at brøle brandtaler til en flok strejkende arbejdere, “du har gjort folkets sejr til en hyldest til den britiske krone. Var det det, du var ude på?”

“*Bonjour*, Yves,” smilede Bruno. “Skån mig for al den snak om folkets sejr. Du og alle de andre kommunister ville tale tysk, hvis det ikke havde været for den engelske og amerikanske hær.”

“Skam dig,” sagde Montsouris. “Selv englænderne ville tale

tysk, hvis det ikke havde været for Stalin og den røde hær.”

“Ja, og hvis de havde fået deres vilje, ville vi alle sammen tale russisk i dag, og du ville være borgmester.”

“Kommissær, om jeg må bede,” svarede Montsouris. Bruno vidste, at Montsouris kun var kommunist, fordi han var *cheminot*, jernbanearbejder, og fagforeningen CGT havde udset sig den branche som partimedlemmer. Ud over partibogen og valgkampen forud for alle valg var de fleste af Montsouris’ politiske synspunkter stærkt konservative. Nogle gange spekulerede Bruno over, hvem Montsouris i virkeligheden stemte på, når han var fri for sin højkrøstede venstrevredne kone og stod i stemmeboksens fred.

“*Messieurs-dames, à table, s’il vous plait,*” råbte borgmesteren og tilføjede: “Inden suppen bliver varm.”

Monsieur Jackson stak i en hjertelig engelsk latter, men holdt inde, da han opdagede, at ingen andre morede sig. Sylvie tog hans arm og førte ham til bords. Bruno kom til at sidde ved siden af præsten og bøjede hovedet, mens fader Sentout bad en kort bordbøn. Bruno havde tit præsten til bords ved sådanne lejligheder. Mens han samlede opmærksomheden om den afkølede vichysoisse, tænkte han på, om Sentout ville stille sit sædvanlige spørgsmål. Han kom ikke til at vente længe.

“Hvorfor vil borgmesteren aldrig have mig til at bede en lille bøn ved offentlige arrangementer som sejrsparaden?”

“Det er en republikansk festlighed, fader,” forklarede Bruno, måske for fjortende gang. “De kender loven af 1905 om adskillelsen mellem kirke og stat.”

“Men de fleste af de tapre folk var gode katolikker, og de faldt under udførelsen af Guds værk og steg til himmels.”

“Jeg håber, De har ret, fader,” sagde Bruno venligt, “men se på de lyse sider. I det mindste bliver De inviteret med til frokosten, og De får lov til at velsigne måltidet. De fleste borgmestre ville ikke tillade så meget som det.”

“Åh ja, borgmesterens traktement er et velkomment lækkeri

oven på den skærsild, min husholderske slæber mig igennem. Men hun er en gudfrygtig sjæl og gør sit bedste.”

Bruno, som engang var blevet inviteret til en fremragende middag i præsteboligen til ære for en eller anden kirkelig dignitar på besøg, hævdede tavst øjenbrynene og så til med tilfredshed, da Fede Jeanne fjernede hans suppetallerken og erstattede den med en solid skive foie gras og noget af sin hjemmelavede løgconfit. Hertil serverede Claire et lille glas gylden Monbazillac, som han vidste kom fra borgmesterens fætters vinmarker. Der blev udbragt skåler, den unge trompetist blev fremhævet og rost, og champagnen og Monbazillac'en indledte deres magiske arbejde med at gøre en temmelig kedsommelig anledning gemytlig. Efter den tørre hvide Bergerac, som ledsagede ørreden, og en velvalgt Pecharmant 2001 til lammet, blev det en helt igennem munter frokost.

“Ham den arabiske fyr, er han muslim, ved De det?” spurgte fader Sentout med et forræderisk afslappet ansigtsudtryk, mens han med vinglasset pegede i retning af Karim.

“Jeg har aldrig spurgt ham,” sagde Bruno og tænkte over, hvad præsten mon var ude på. “Hvis han er, er han ikke videre religiøs. Han beder ikke mod Mekka, og han slår korsets tegn for sig forud for en vigtig kamp, så han er sikkert kristen. Desuden er han født her. Han er lige så fransk som De og jeg.”

“Men han kommer aldrig til skrifte – ganske ligesom Dem, Bruno. De eneste gange, vi ser Dem i kirken, er til bandedåb, bryllup og begravelse.”

“Og korprøve og jul og påske,” indvendte Bruno.

“Nu skal De ikke skifte emne. Jeg er interesseret i Karim og hans familie, ikke i Dem.”

“Karims religion kender jeg ikke noget til, og jeg tror egentlig ikke, han har nogen, men hans far er så afgjort ateist og rationalist. Det kommer der af at undervise i matematik.”

“Kender De resten af familien?”

“Jeg kender Karims kone og hans fætre og nogle af nevøerne, som spiller med *les minimes*, og hans niece Ragheda, som har

gode chancer for at blive juniormester i tennis. De er alle sammen gode mennesker.”

“Har De mødt den ældre generation?” blev præsten ved.

Bruno vendte tålmodigt opmærksomheden væk fra en særdeles god *tarte tatin* og så præsten lige ind i øjnene.

“Hvad handler det her om, fader? Jeg har mødt den gamle bedstefar til Karims bryllup, som fandt sted her på rådhuset, uden at der var præst eller mullah at se nogen steder. Forsøger De at fortælle mig noget eller luske noget ud af mig?”

“Himlen forbyde det,” sagde fader Sentout nervøst. “Nej, det er bare det, at jeg tilfældigt mødte den gamle mand, og han virkede interesseret i kirken, så jeg tænkte bare ... Han sad i kirken, forstår De, og jeg fik indtryk af, at han bad. Så naturligvis ville jeg gerne vide, om han var muslim eller ej.”

“Spurgte De ham?”

“Nej, han hastede væk, så snart jeg nærmede mig ham. Det var meget underligt. Han viste mig end ikke den høflighed at hilse. Jeg havde håbet på, at han måske var interesseret i katholicismen.”

Bruno trak på skuldrene, temmelig uinteressert i en gammel mands nysgerrighed med hensyn til religion. Borgmesteren slog med kniven på sit glas og rejste sig for at holde den sædvanlige korte tale. Mens Bruno pligtskyldigt lyttede, begyndte han at længes efter kaffen efter frokosten og så måske en lille lur på den gamle sofa på kontoret, så han kunne blive klar til en eftermiddags trættende administrative indsats.